

основних показників розрахунку рівня фінансової самостійності регіонів на низових адміністративних рівнях управління, виокремити основні принципи яких повинні дотримуватися центральні та місцеві інститути влади для забезпечення ефективного розвитку місцевих фінансів.

Варто наголосити, що модель децентралізації, на наш погляд, не є визначальною під час формування фінансової політики держави на певному етапі її розвитку. Держава яка стала на шлях реформ може звернутися до досвіду тієї чи іншої країни, запозичити ту чи іншу модель фіскальної децентралізації, однак конкретні шляхи, вироблення конкретних кроків повинно відповідати особливостям економічного розвитку, ментальності населення, податковому та галузевому потенціалу країни та окремих її регіонів зокрема.

Надзвичайно важливою умовою реформ в сфері фінансів є готовність населення, державних та місцевих органів влади отримати абсолютно нові правила за якими будуть побудовані відносини в країні. Громадяни повинні бути готові до змін, що стосуватимуться розподілу фінансових ресурсів, звикнути до нових повноважень якими можуть бути наділені місцеві органи влади, бути готові до більшої відповідальності у сфері формування та використання фінансових ресурсів регіонами. І найважливішою умовою успішного процесу фіскальної децентралізації є висококваліфіковані органи місцевої влади, що зможуть забезпечити ефективний процес формування та розподілу фінансових ресурсів регіону.

Важливо зазначити, що формування стратегії фіскальної децентралізації в країні повинно базуватися на оцінюванні існуючої моделі оподаткування та розподілі фінансових ресурсів, встановити рівень централізації та децентралізації фінансової системи, оцінити права та обов'язки якими наділені місцеві інститути влади в сфері управління фінансовими ресурсами держави.

Іван МЕДВЕЦЬКИЙ

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Сценарний підхід до соціально–економічного розвитку кожної країни за допомогою бюджету, як вектору пріоритетності у фінансовому плануванні держави, сприяє більшій передбачуваності, підвищенню стабільності, інвестиційної привабливості. На цій основі створюється більш реальні потенційні можливості для фінансового менеджменту, що дозволяє приймати більш професійні, послідовні, обґрунтовані й зважені та, зрештою, розумні та ефективні управлінські рішення. В результаті зменшується ступінь ризику, забезпечується можливість прогнозування альтернативних варіантів розвитку та певних наслідків у період волатильності політико–економічної кон'юнктури, циклічності розвитку та обмеження часу.

Економіка має циклічний характер розвитку, що достатньо сильно впливає на функціонування фінансів. Звідси, бюджетне планування тісно пов'язане з циклічністю розвитку економіки. Тому необхідно враховувати результати прогнозування зростань та спадів у розвитку економічних циклів при відповідному бюджетному плануванні. Існує «Теорія «циклічного збалансування» державного бюджету» [1, с. 237], згідно з якою держава повинна здійснювати збалансування бюджету за всі роки циклу, тобто сума доходів циклічного періоду повинна дорівнювати сумі видатків того ж циклічного періоду, а дефіцит в період спадів необхідно покривати профіцитом в період зростань. Наведена теорія має певні практичні положення та раціональне зерно, тому подальші її дослідження мають певну наукову перспективу.

Сучасний стан української економіки і фінансів, основних макроекономічних та макрофінансових показників, демонструють гостру їх кризу. Так, згідно з офіційними даними Національного банку України, падіння ВВП української держави за 2014 рік склало

6,7 %, а такий макропоказник як дефіцит Зведеного бюджету України (разом з компанією НАК «Нафтогаз України») перевищив, згідно офіційної інформації, 10 % ВВП [2]. В цих умовах все більшого значення набувають питання ефективного бюджетного планування. Для його вдосконалення вважаємо за доцільне введення реального середньострокового бюджетного планування на основі «ковзного триріччя». Складання такого типу фінансового плану держави дозволяє «більш гнучко реагувати на зміни кон'юнктури економічного і соціального розвитку» [3, с. 735], досягти збалансування різних кон'юктурних тенденцій макроекономічного та макрофінансового розвитку, тобто зробити середньостроковий бюджетний план більш реалістичним. Значною перевагою «ковзного триріччя» є можливість здійснювати незначну корекцію кожного наступного фінансового року, тобто щорічне часове узгодження середньострокового фінансового плану держави [4, с. 5–6]. Це дозволяє корегувати середньостроковий бюджетний план відповідно до макроекономічних та макрофінансових змін в прогнозі державного бюджету.

Таким чином, необхідно на основі врахування позитивного світового досвіду та враховуючи практику українських реалій запровадити реальне середньострокове бюджетне планування, затвердити нормативно-правовий стратегічний документ розвитку країни з довгостроковим декларуванням бюджетних пріоритетів, здійснити реальне прогнозування як на національному так і на регіональному рівнях, досягти реальності планування макроекономічних і макрофінансових показників, зробити їх транспарентними для суспільства.

Список літератури:

1. Финансово-кредитный словарь: В 3-х т. Т. III Р. — Я / Гл. ред. Н. В. Гаретовский. — М.: Финансы и статистика, 1988. — 511 с.
2. Національний банк України [Електронний ресурс]. — Офіційний веб-сайт. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
3. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. В. Федосова. — К.: КНЕУ, 2004. — 864 с.
4. Кульпинська Л. К., Гвоздь В. С. Програмно-цільовий метод формування бюджету / Л. К. Кульпинська, В. С. Гвоздь // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. — 2010. — № 3 — С. 3—10.

Оксана МИСКІНА

Національний університет державної податкової служби України, м. Ірпінь

ВПЛИВ ПІЛЬГОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ НА АКТИВІЗАЦІЮ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Оцінку ефективності практичного застосування пільгового інструментарію податкового впливу на активізацію інвестиційної діяльності в Україні необхідно розглядати з двох позицій: досягнення поставленої мети та перевищення ефекту над витратами. Основною метою впливу оподаткування на активізацію інвестиційної діяльності є підвищення рівня інтенсивності останньої. Виходячи із фактичного стану та існуючих проблем інвестиційної діяльності в Україні можна із впевненістю стверджувати, що за останні п'ять років інвестиційна діяльність по-перше, не активізувалася, а по-друге, не забезпечила навіть нормального відтворення основних засобів. Відповідно, з позиції досягнення мети, вітчизняну практику застосування пільгового інструментарію податкового впливу на активізацію інвестиційної діяльності можна вважати неефективною. Виходячи з такої оцінки стану досягнення мети впливу пільгового оподаткування на активізацію інвестиційної діяльності, порівняння ефекту (якого по-суті немає) з витратами є недоречним з позиції визначення ефективності. Більш вагоме значення має визначення причин виникнення таких проблем. Саме на них і зосередимо нашу увагу.

Серед основних перешкод, які обумовлюють неефективність впливу пільгового оподаткування на активізацію інвестиційної діяльності, є: привалювання фіскальних завдань оподаткування над регулюючими, у тому числі над стимулюванням інвестиційної діяльності та її активізації; не використання у вітчизняній практиці таких інструментів податкового стимулювання інвестиційної діяльності як інвестиційна податкова знижка, неоподатковувані резервні фонди, інвестиційний податковий кредит; відсутність прямого (у формі умов-вимог отримання права на пільгу) впливу пільгового оподаткування на стимулюванням інвестиційної діяльності.